

COM ES RETRATEN EL ALIMENT EN L'ART DELS BODEGONS

Abel Mariné

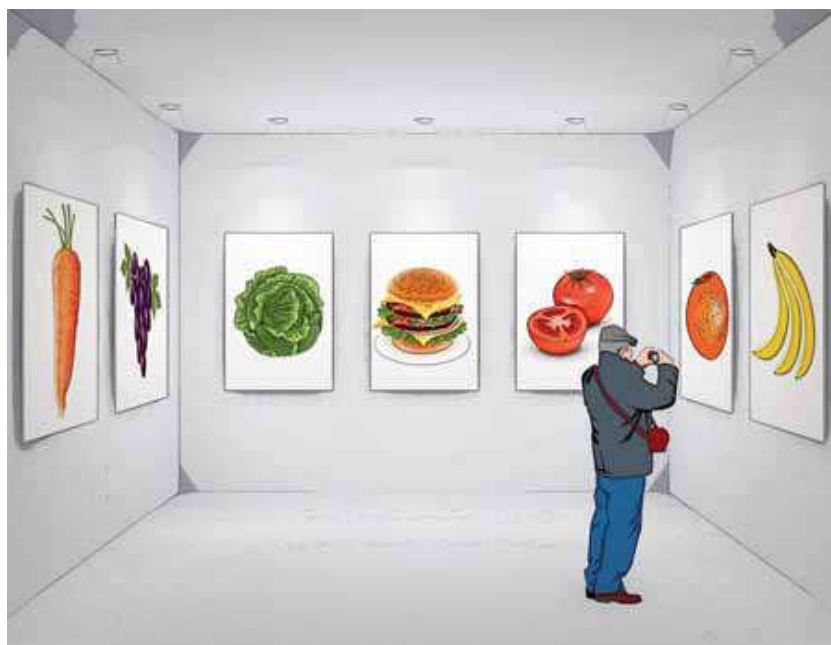

Professor emèrit de nutrició i bromatologia. Facultat de Farmàcia. Campus de l'Alimentació. UB

Natures mortes

Al número 153 de la revista *Sàpiens* trobem la triple proposta de Schopenhauer per evitar el sofriment: la contemplació d'obres d'art, la compassió envers els altres i l'autonegació del jo. Per practicar la primera us recomano que visiteu, a la galeria Artur Ramon Art, de Barcelona, l'exposició *L'altra llum*, dels germans bessons Josep i Pere Santilari, nascuts a Badalona, que comparteixen estudi a Montgat, i que pinten, a vegades conjuntament, amb un gran perfeccionisme. Convertits en cronistes de la nostra època, Antoni Puigverd, al catàleg d'una retrospectiva sobre la seva obra celebrada al Museu de Badalona el 2011, destacava que han estat capaços de renovar els grans gèneres de la pintura –retrat, paisatge i natura morta– amb un realisme virtuós i detallista, fruit d'acurats estudis de composició, llum, color i proporcions, que només és possible gràcies a un profund coneixement de la història de l'art i de les tècniques d'alguns grans mestres del passat i a un gran domini de l'ofici. Com han manifestat ells mateixos en més d'una ocasió, les seves pintures i els seus dibuixos són el resultat de treballar molt, de "picar molta pedra".

EL TEMA DE LES NATURES MORTES, o bodegons (potser seria més adient designar-les "vida adormida o quieta", com van fer als Països Baixos al segle XVII), són objectes inanimats, moltes vegades aliments. N'hi ha de l'antic Egipte, de Grècia i de Roma, han conreat el gènere grans artistes, com ara Giotto, Caravaggio, Velázquez, Zurbarán, Sánchez Cotán, Cézanne, Meléndez, Goya, Delacroix, Van Gogh, Gauguin, Picasso, Miró, Dalí... i fins i tot Warhol –la seva conegudíssima llauna de sopa–, i també se n'han fet dels plats d'El Bulli. A la ciència li interessen les relacions entre menjar i art. Al llibre *El arte de la nutrición*, els metges G. Ortiz i J.M. Gandarias expliquen el valor nutritiu dels productes de natures mortes cèlebres, i el *British Medical Journal*, el desembre del 2008, publicava un article de Maureen i Richard Park sobre l'art i la nutrició de malalts que no poden ingerir aliments de manera convencional, i ho fan per sonda o altres vies. Entre els

LLUÍS ROMERO

exemples que citaven, una pintura de Frida Kahlo, *Sense esperança*, que expressa el seu sofriment per haver d'alimentar-se d'aquesta manera a causa de les seves minvades condicions físiques, o una litografia de Daumier sobre les "cures d'aigua".

S'HA DIT QUE UNA BONA MANERA de gaudir amb el menjar sense por d'engreixar-se és llegir llibres de cuina. Potser és millor contemplar obres mestres de natures mortes. Narcís Comadira, qui considera que el terme d'origen espanyol *bodegón* té més a veure amb el rebost que amb la taula parada, reflexiona sobre gastronomia i pintura a la con-

ferència *La natura morta. Menjar amb els ulls*, editada pels Amics del Museu Nacional d'Art de Catalunya, a la qual he tingut accés gràcies al Servei de Biblioteca del Campus de l'Alimentació i a la del museu. Ara, durant unes quantes setmanes tenim a l'abast les dels germans Santilari, de qui Antoni Puigverd diu que "són gegants al costat de moltes manifestacions del pompiet contemporani", perquè no hi ha res més revolucionari "en l'època dels artistes que fan mítings o burxen en els budells de l'observador per provocar-li alguna reacció visceral, que defensar la contemplació tranquil·la, la lenta degustació de la llum, la plàcida fruïció d'un paisatge barceloní o l'amable contemplació d'una noia que dorm". I també la contemplació d'unes natures mortes que ens mostren, amb un gran virtuosisme, maduixes, figues, raïm, pa, nous i avellanes, que plantegen una pugna a la fotografia i la guanyen. Les dels germans Santilari, amb la incorporació d'objectes quotidians i anodins que les contextualitzen (un envàs de plàstic, un paper film que embolica un formatge...), són un autèntic plaer per a la vista. I si voleu saber com pinten, us recomano la pel·lícula *El cuadro*, de David Trueba.

Les dels germans Santilari, amb la incorporació d'objectes quotidians i anodins que les contextualitzen, són un autèntic plaer per a la vista